

„Eger – Közösség – Együttműködés”

Kapcsolat a Heves Megyei Igazgatóság és az Andragógiai és Közművelődési Tanszék között

A kezdetek

„Egerben 1975-ben kezdődött el a kultúráközvetítő szakemberek képzése. A népművelés szak, mint sok szempontból új és „más” szak, dr. Nagy Andornak, a Neveléstudományi Tanszék akkori vezetőjének kezdeményezésére „tört be” a nagy múltú pedagógusképző intézmény falai közé... A művelődésszervező szak nemcsak elnevezésben jelentett változást a népművelés szakhoz képest, hanem sok és lényeges szempontot figyelembe véve, valóban új képzési filozófiára épülő, más tartalmú és struktúrájú szak születését jelezte.”¹

Az Eszterházy Károly Egyetem az Észak-Magyarországi régió önálló, többkarú egyeteme, amely az évek során már több szakmai együttműködést kötött különböző partnerekkel. Az egyetem Neveléstudományi Intézetén belül az Andragógia és Közművelődési Tanszék kiemelt feladata a közművelődési szakterület szakemberutánpótlása.

A Nemzeti Művelődési Intézet és az Eszterházy Károly Egyetem 2018. március 27-én hivatalossá a már több éve fennálló szakmai kapcsolatot. A **II. Eger – Közösség – Együttműködés** című közösségszervezés és a közösségi művelődés szakmai napon aláírt együttműködési megállapodás középpontjában a szakember-utánpótlás és a közösségszervezés alapszak továbbfejlesztése, a szakmai gyakorlólhelyek biztosítása, az oktatásba való bekapcsolódás, továbbá a kultúrákutatóban való szerepvállalás szerepel. Az együttműködést a Nemzeti Művelődési Intézet képviselőjében Kárpáti Árpád, az akkori ügyvezető igazgató írta alá, aki az elhangzott köszöntőjében kiemelte, hogy erősödik a közösségi szakma társadalmi elismertsége és szükségessége. Fontos, hogy a közművelődéssel foglalkozó új generáció oktatása, nevelése során magas színvonalú elméleti képzést kapjon a gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakemberektől, és felkészült gyakorlólhelyek és gyakorlatvezetők fogadják őket a településeken,

így a gyakorlat során a hallgatók beleláthatnak valós közösségi és közművelődési folyamatokba is.²

Egerben, az Eszterházy Károly Egyetem 2015-ben indította el osztatlan tanári szakját, a közösségi művelődés tanár szakot. A szak célja, hogy felkészítse a leendő szakembereket az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére, a közösségi művelődés elméleti és gyakorlati tárgyainak tanítására, a közösségi művelődési pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatainak ellátására, a közművelődésben, a helyi társadalomfejlesztésben kultúráközvetítői, közösségfejlesztői munka végzésére.³ Az osztatlan szakos hallgatók 2018 óta tanórák keretén belül látogatják a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságát, ahol gyakorlati ismereteket szereznek a szakmához kapcsolódóan.

Az andragógia BA szak megszüntetését követően 2017-ben indította el az Eszterházy Károly Egyetem a közösségszervezés szakot. Ennek a képzésnek az a célja, hogy olyan kulturális, humán, kö-

1 <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuv-tsz/bemutakozas-101>

2 <https://nmi.hu/2018/03/28/egyetemi-szakmai-apon-kottetett-meg-egerben-az-uj-egyuttmukodesi-megallapodas/>

3 <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuv-tsz/bemutakozas-101>

zösségi alapú társadalom- és gazdaságszervező munkát végző szakembereket képezzen, akik el tudják látni a közösségi szintek, közművelődési intézmények, egyházi, civil, vállalkozói és nonprofit szervezetek, integrált, többfunkciós szervezetek, intézmények működését. A képzés célja továbbá, hogy a résztvevők képesek legyenek az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvényben meghatározott közművelődési alapszolgáltatások ellátására, azt – a meghatározott intézményszintek esetében – irányítani is jogosultak.⁴ Az alapszakos hallgatók 2018 óta a projekteken, szakmai gyakorlatokon kerülnek folyamatos bevonásra a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságának életébe.

Együttműködés a gyakorlatban

A „Művelődő közösségek Észak-Magyarországon” elnevezésű EFOP-3.7.3-16-2017-00148 azonosítószámú projekt keretein belül a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága 2018-tól bonyolítja le a **Közművelődési**

Pillanatkép a Közművelődési mentorok tanfolyamról

mentorok elnevezésű projekteket. A tanfolyamok célja egyrészt a közösségszervezés szakos hallgatók gyakorlati ismereteinek bővítése, másrészt a közösségi művelődési intézményeiben folyó szakmai munka megismerése volt.

2018 óta az Eszterházy Károly Egyetem közösségszervezés alapszakos hallgatóinak 3 évfolyama került bevonásra. Egy-egy projekt 12 alkalomból áll, amelyből az első 6 alkalom során különböző megyei intézményekbe látogatnak el a hallgatók, majd a következő 6 alkalommal gyakorlati értéktérítés va-

lósult meg egy-két kiválasztott településen. A projekt zárónapján a hallgatók szakmai prezentációkkal adnak számot éves munkájukról.

A 2018 októbere és 2019 márciusa között lebonyolított *1. Közművelődési mentorok* tanfolyamon a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága és a Szakmafejlesztési Igazgatóság, valamint az Eszterházy Károly Egyetem által kijelölt munkatársak együttműködő munkájának köszönhetően a Heves megyében kiemelkedő közösségi munkát végző közművelődési szakemberekkel és intézményeikkel (Noszvaj, Bélapátfalva, Egerszalók, Eger települések), valamint az Nemzeti Művelődési Intézet, a közösségi művelődés szakterületen egyedülálló kulturális stratégiai intézmény tevékenységével, szakmai koncepciójával ismerkedhettek meg a résztvevő közösségszervezés alapszakos hallgatók.

A márciusi találkozás alkalmával a résztvevők szakmai előadásokat hallhattak az értéktérítés törvényi szabályozásáról és módszertanáról. A résztvevő közösségszervezés BA hallgatók a projekt ezen alkalma során megismerkedtek a Heves megyei értéktárak helyzetével, képet kaptak egy felvidéki gyakorlati értéktérítésről, valamint

Szakképzés az egeri Dobó István Gimnáziumban

⁴ <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuvt-sz/bemutakozas-101>

hallhattak a tiszánai, abasári és noszvaji jó példákról is. Betekintést nyertek a Nemzeti Művelődési Intézet országos településkutatói felmérésébe, munkatársaink segítségével részt vettek fotó- és videóképzési gyakorlaton is. A tanfolyam keretében 2019 áprilisában már a terepen folytatódott a munka, ahol a hallgatók két településen valószínűleg meg értékfeltárást: Verpeléten a Petőfi Sándor Községi Ház és Könyvtár, Bélápatfalván a már korábban megismert KulTurDia Bélápatfalvai Kulturális, Turisztikai és Média Nonprofit Kft. vezetői segítették a terepmunkát. A résztvevők a települések polgármesterével, a helyi vezetőkkel és a fontosabb civil szervezetek vezetőivel találkoztak, amelynek során összeállították a települési „Értékleltárt”, és megállapodtak a kérdőívek, az interjúk tartalmában, felépítésében, elkészítésük ütemezésében. A tanfolyam folytatásaként a hallgatók Bélápatfalván és Verpeléten „Faluséták” keretén belül fotódokumentumokat és kisfilmeket készítettek a fontosabb települési értékekről, valamint kitöltették a települési kérdőíveket, és interjú-

Hallgatók prezentációja az egyik képzésen

Közösségi feladatmegoldás a Közművelődési mentorok tanfolyam

Ismerkedés az elfeledett szakmákkal Egerszalókon

kat vettek fel. Az elkészített interjúk és a kitöltött kérdőívek alapján a hallgatók értéktári előterjesztéseket írtak meg a munkatársaink segítségével. A tanfolyam lezárása az Eszterházy Károly Egyetem Líceumában zajlott, ahol a hallgatók bemutatták a terepmunkáik által összegyűjtött értékeket, tapasztalatokat. A hallgatók felterjesztései azóta felkerültek a Heves Megyei Értéktár Bizottság elé elbírálásra, mint például a bélápatfalvai keménycserép-gyártás, vagy a Bélápatfalvai Ciszterci Apátság temploma, amelynek építése közel 800 éves múltra tekint vissza.^{5 6 7 8}

5 <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/tanfolyam-a-kozossegi-muvelodes-leendo-szakembereinek/>

6 <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/elkezdodott-a-kozossegszervezes-szagos-hallgatok-telepulesi-ertekfeltaró-tevekenysege/>

7 <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/lezarult-a-kozmuvelodesi-mentorok-i-tanfolyam-heves-megyeben/>

8 Simándi Szilvia és Kelemen Éva (2019)

Tereptanárok megbeszélése a szakmai gyakorlat menetéről

A „Művelődő közösségek Észak-Magyarországon” EFOP-3.7.3-16-2017-00148 azonosítószámú projekt keretén belül 2019 szeptemberében a 2. *Közművelődési mentorok* tanfolyamba a másodéves, 2020 januárjában a 3. *Közművelődési mentorok* tanfolyamba az elsőéves alapszakos közösségszervezés BA hallgatók kerültek bevonásra.

A hallgatók a tanfolyamok első hat alkalmával ismételt intézménylátogatáson vettek részt a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága szervezésében. Bélapátfalva, Egerszalók, Noszvaj, Eger és Felsőtárkány településének közművelődési intézményeiben és a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságán az ott dolgozó szakemberek fogadták a résztvevő hallgatókat, bemutatva a helyi közművelődési tevékenységeiket az 1997. évi CXL. törvény változásainak mentén. A hallgatók az előadásokon túl falusétán is részt vettek, ahol a gyakorlatban is megtekintették a települések közművelődési helyszíneinek mindennapi munkáját. A pandémiás vészhelyzet kihirdetését követően a képzés sajnos több alkalommal online módon valósult meg, amelyeknek so-

rán az értékelés jogszabályi környezetéről, a közösségi értékgyűjtés módszertanáról kapott előadást egyénileg kellett feldolgozniuk a résztvevőknek.⁹ A vírushelyzetre való tekintettel mind a két csoport záróalkalma 2021 márciusában került majd megrendezésre, ahol Ostoros és Demjén településeinek értékeit mutatják be a hallgatók.

A szakmai projektbe való bevonásán túl a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága fontosnak tartja, hogy a megyében kiválasztásra kerülő gyakorlóhelyek azonos értékrend mentén adják át ismereteiket a közösségszervezés alapszakos hallgatók számára. 2019 márciusában az Eszterházy Károly Egyetem Andragógia és Közművelődési Tanszéke és a Heves Megyei Igazgatóság „Tereptanárok műhelyfoglalkozása Egerben” címmel szakmai beszélgetést szervezett. A műhelybeszélgetésen a kijelölt gyakorlóhelyek képviselői (Eger, Hatvan, Gyöngyössolymos, Noszvaj, Nagyréde*) vettek részt, amely során a résztvevők megismerkedtek a közösségszervezés szakos hallgatók kötelező 80, illetve 160 órás szakmai gyakorlatának dokumentációjával, valamint fej-

lesztési javaslatokat fogalmaztak meg a további találkozási alkalmakra vonatkozóan. A Heves Megyei Igazgatóságon eddig 7 nappali és 3 levelező tagozatos hallgató végezte el kulturális közösségszervezői és humánfejlesztő szakirányhoz kapcsolódó szakmai gyakorlatát. A hallgatók részt vettek az igazgatóság projektnapjain is, valamint bekapcsolódtak a Közművelődési és közönségkapcsolati szakember középfokú OKJ képzés dokumentációjának összeállításába.¹⁰

A felsőoktatási szakok változásai, megszűnései, illetve a pályaelhagyás a közművelődési szakmában is szakemberhiányhoz vezetett. A 2019-es évben a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága 11 Heves megyei középiskolában és az Eszterházy Károly Egyetem Karrier napjain is népszerűsítette a közművelődési szakmát, illetve a felsőoktatási szakirányú képzéseket. A diákok figyelmét bemutató órákon hívták fel a közösségszervező BA szakra. 2020-ban a koronavírus világjárvány miatt ezek az alkalmak nem kerültek megvalósításra az országot érintő járványügyi szigorítások miatt.^{11 12}

⁹ <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/intezmenylatogatasokon-a-masodeves-egyetemi-hallgatok/>

* Eger – Egri Kulturális és Művészeti Központ: Kiss Renáta és Berecz Klára; Hatvan – Grassalkovich Művelődési Ház: Valló Ede; Gyöngyössolymos – Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár: Rédéné Németh Mária; Noszvaj – IKSZT: Czinkéné Szűcs Krisztina; Nagyréde – Molnár József Községi Szintér: Markó Anita

¹⁰ <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/terep-tanarok-muhelyfoglalkozasa-egerben/>

¹¹ <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/karrier-nap-es-allasborze-az-eszterhazy-karoly-egyetemen/>

¹² <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/egyetemek-napja-az-egri-dobo-istvan-gimnaziumban/>

Közösségi beszélgetés az értéktartásról Verpeléten

Az igazgatóság által szervezett tavaszi és őszi, a közművelődési szakma változásait érintő Szakmai napok alkalmi során az egyetem oktatói, illetve hallgatói is helyet kapnak az előadók és a délutáni workshopok résztvevői között.

A Megyei Igazgatóság nemcsak projektek bevonásával tartja az együttműködést az Egyetemmel, hanem az oktatásba is bekapcsolódik, például Dr. Kelemen Éva az értéktartásról tartott gyakorlati órákat az egyetemisták számára, Kun Zsófia pedig a humánfejlesztő szakot erősítette andragógiai alapismeretek elméleti és gyakorlati kurzusok megtartásával.

Az egyetem közösség-szervezés BA hallgatói közül eddig négyen készítettek szakdolgozatot a Heves Megyei Igazgatóság közreműködésével a települési értéktartás, a kulturális alapú gazdaságfejlesztés, a megyei amatőr művészeti tevékenység, illetve a közművelődési minőségfejlesztés területéről.

A Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága és az Eszterházy Károly Egyetem Andragógiai és Közművelődési Tanszéke között kialakult többéves, szakmailag gyümölcsöző és szoros kapcsolata

lat a jövőben is lehetőséget teremt a hallgatók számára a tanórák keretein belül, valamint a szakmai gyakorlatok eltöltésére és a szakmai projektekből való részvételére.

Források:

– Egyetemi szakmai napon kötött meg Egerben az új együttműködési megállapodás (2018): <https://nmi.hu/2018/03/28/egyetemi-szakmai-napon-kottett-meg-egerben-az-uj-egyuttmukodesi-megallapodas/> (Letöltés dátuma: 2020.10.12.)

– A neveléstudományi intézet bemutatása: <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuvt-sz/bemutatkozas-101> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Csulák-Multer Mariann (2019): Tanfolyam a közösségi művelődés leendő szakembereinek: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/tanfolyam-a-kozossegi-muvelodes-leendo-szakembereinek/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Csathóné Sebők Erika (2019): Tereptanárok műhelyfoglalkozása Egerben: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/tereptanarok-muhelyfoglalkozasa-egerben/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Kelemen Éva (2019): Gyakorlati értéktartás a közösségi művelődés leendő szakembereivel Heves megyében: <https://nmi.hu/projekt-hir/gyakorlati-ertekfoltaras-a-kozossegi-muvelodes-leendo-szakembereivel-heves-megyeben/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Egyetem napja az egri Dobó István Gimnáziumban (2019): <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/egyetemek-napja-az-egri-dobo-istvan-gimnaziumban/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Hacsavecz Éva-Székely Ákos (2019): Karriernap és állásbörze az Eszterházy Károly Egyetemen: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/karriernap-es-allasborze-az-eszterhazy-karoly-egyetemen/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Kelemen Éva (2019): Elkezdődött a közösség-szervezés szakos hallgatók települési értéktartó tevékenysége: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/elkezdodott-a-kozossegszervezes-szakos-hallgatok-telepulesi-ertekfoltaro-tevenysege/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Kelemen Éva (2019): Lezárult a közművelődési mentorok tanfolyam Heves megyében: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/lezarult-a-kozmuvelodesi-mentorok-i-tanfolyam-heves-megyeben/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Csathóné Sebők Erika (2020): Intézménylátogatásokon a másodéves egyetemi hallgatók: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/intezmenylatogatásokon-a-masod-éves-egyetemi-hallgatók/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Az Eszterházy Károly Egyetem tudományos közleményei: <https://core.ac.uk/download/pdf/269026332.pdf> (Letöltés dátuma: 2020.10.29.)

Simándi Szilvia és Kelemen Éva (2019): Értéktartás a közművelődésben egyetemisták bevonásával 135-141. oldal

KUN ZSÓFIA Az Eszterházy Károly Főiskola Gazdasági- és Társadalomtudományi Karon intézményi kommunikátor (FSZ) szakon végzett 2011-ben. Ezután az Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karán andragógusként (BA) 2014-ben diplomázott művelődésszervező és felnőttképzési szervező szakirányon. 2019 júniusában fejezte be tanulmányait a Szegei Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógiai Karán kulturális mediátor (MA) szak levelező tagozatán. 2017 szeptemberétől erősíti a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságát módszertani referens munkakörben. Feladatai közé tartozik a települési szintű módszertani és szakmai feladatok elvégzése, módszertani tanácsadás és mentorálás.